

And Now I See

By Elder Jeffrey R. Holland
Of the Quorum of the Twelve Apostles

„Most látok”

Jeffrey R. Holland elder
a Tizenkét Apostol Kvórumából

October 2025 general conference

The impact of the Book of Mormon in my life is no less miraculous than was the application of spit and dirt placed on the blind man's eyes.

With love unfeigned we all echo President Oaks's tribute to the passing of President Russell M. Nelson. And with equal love and deep mourning, we all acknowledge the tragedies in Michigan recently and almost daily around the world. We acknowledge these things with love and trust in the Lord Jesus Christ.

Theninth chapter of Johnrecords the experience of Jesus and His disciples passing near a beggar, blind from birth. This led the disciples to ask Jesus several complex religious questions regarding the origin and transmission of this man's limitation. The Master responded by doing something very simple and very surprising. He spit into the dirt and stirred a small mixture of clay. He then applied this to the eyes of the man, instructing him to wash in the pool of Siloam. All this the sightless man obediently did and “came [forth] seeing,” the scripture says. How important evidence is, as opposed to wishes or argument or even malice in opposition to the truth.

Well, afraid this miracle would again add to the threat Jesus already posed to their presumed authority, the enemies of the Savior confronted the newly sighted man and said in anger, “We know [Jesus] is a sinner.” The man listened for a moment, then said, “Whether he be a sinner ... , I know not: [but] one thing I [do] know, ... whereas I was blind, now I see.”

A Mormon könyve életemre gyakorolt hatása pont olyan csodával határos, mint a vak férfi szemére kent nyál és sár.

Színleletlen szeretettel viszhangozzuk mindannyian Oaks elnök megemlékező szavait Russell M. Nelson elnök elhunytá alkalmából. Továbbá ugyanilyen szeretettel és mély gyásszal gondolunk a nemrégiben Michiganben, valamint világszerte szinte naponta végbemenő tragédiákra. Mindezekre a dolgokra az Úr Jézus Krisztusba vetett hittel és bizalommal gondolunk.

János kilencedik fejezeteszámot ad Jézus és a tanítványai azon élményéről, amikor egy születésétől fogva vak koldus mellett haladtak el. Az eset arra indította a tanítványokat, hogy számos összetett vallási kérdést tegyenek fel Jézusnak e férfi fogyatékoságának a közvetlen vagy közvetett okáról. A Mester válaszként egy felettébb egyszerű és felettébb meglepő dolgot tett. A földre köpött, és a nyálból egy kevés sarat kevert. Ezt rákente a férfi szemére, arra utasítva őt, hogy mosakodjon meg a Siloám tavában. A látásképtelen férfi mindennek engedelmesen eleget tett, majd a szentírás szerint „megjöve látva”. Mily fontos a bizonyíték, álljon bár az igazsággal szemben bármennyi óhaj vagy érv vagy akár rosszindulat is!

Nos, a Szabadító ellenségei, attól tartva, hogy ez a csoda csak fokozná azt a fenyegetést, amelyet Jézus már így is jelentett a feltételezett felhatalmazásukra, a látását újonnan visszanyert férfit haragosan ekképpen ostromolták: „[M]i tudjuk, hogy [Jézus] bűnös”. A férfi egy pillanatig hallgatta őket, majd így felelt: „Ha bűnös-é, nem tudom: egyet [viszont biztosan] tudok, hogy noha vak voltam, most látok.”

Jesus gave the first meaning to this exchange, telling His disciples that all this had happened “that the works of God should be made manifest.” Remember that twice in this narrative the Savior’s action was referred to as “anointing” the blind man’s eyes, an act to be completed by washing. This description of “the works of God [being] made manifest” could possibly suggest the unfolding of an ordinance.

Another truth that is evident here are the instruments the Creator of heaven and earth and all that in them are used to provide this miracle: spit and a handful of dirt! These very unlikely ingredients declare that God can bless us by whatever method He chooses. Like Naaman resisting the River Jordan or the children of Israel refusing to look at the serpent on the staff, how easy it is for us to dismiss the source of our redemption because the ingredients and the instruments seem embarrassingly plain.

But we remember from the Book of Mormon that some things are both plain and precious and that prior to Jesus’s birth, it would be prophesied that “he [would have] no form nor comeliness; and when we [should] see him, there is no beauty that we should desire him.” How often God has sent His majestic message through a newly called and very anxious Relief Society president or an unlearned boy on a New York farm or a brand-new missionary or a baby lying in a manger.

So what if the answers to our prayers come in plain or convoluted ways? Are we willing to persevere, to keep trying to live Christ’s gospel no matter how much spit and clay it takes? It may not always be clear to us what is being done or why, and from time to time, we will all feel a little like the senior sister who said, “Lord, how about a blessing that isn’t in disguise?”

Consider the evidence of another truth, this one regarding the holy priesthood. In documenting the organization of the meridian Church, Luke’s first line reads, “Then he called his twelve disciples together, and gave them power and authority,” gifts not granted on the basis of impressive credentials nor determined by tradition or birthright. They are not bestowed by a divinity school or a theological seminary. They are

Jézus fedte fel e párbeszéd első célját, kijelentve a tanítványainak, miszerint mindez azért történt, „hogyan nyilvánvalóvá legyenek benne az Isten dolgai”. Emlékezzetek, hogy e beszámolóban kétszer is úgy hivatkoznak a Szabadító cselekedetére, miszerint „[meg]kené” a vak férfi szemeit, mely lépést a megmosás tett teljessé. Elképzelhető, hogy ez a leírás Isten dolgainak a nyilvánvalóvá tételéről legyen szó. utal.

Egy másik nyilvánvaló igazságot ebben a történetben azok az eszközök jelentik, amelyeket a Menny és Föld és azok minden dolgainak a Teremtője használt e csoda végéhez vitelére: nyál és egy maroknyi föld! Ezek a roppant valószínűtlen hozzávalók azt hirdetik, hogy Isten bármilyen, Ő általa választott módon meg tud minket áldani. Miként Naámán is visszakozott a Jordán folyótól, vagy ahogyan Izráel gyermekei sem voltak hajlandóak feltekinteni a kígyóra a póznán, mi is milyen könnyen visszautasítjuk a megváltásunk forrását, mert az összetevők és az eszközök zavarba ejtően egyszerűnek tűnnek.

Emlékszünk azonban arra a Mormon könyvéből, hogy bizonyos dolgok egyszerűek és becsesek is, továbbá hogy Jézus születése előtt azt jövendölték, miszerint „nem [lesz] néki alakja és ékessége, és néz[ü]nk rá, de nem [lesz] ábrázata kíváncsi”. Mily gyakran küldi Isten az Ő fenséges üzenetét egy újonnan elhívott és rendkívül ideges segítőegyleti elnökön, vagy egy New York-i tanyán élő tanulatlan fiún, vagy egy jászolban fekvő kisdédnek keresztül!

Na és ha az imáinkra adott válaszok egyszerű vagy éppen szövevényes módokon érkeznek? Hajlandóak vagyunk kitartani, továbbra is megpróbálni Krisztus evangéliuma szerint élni, bármennyi nyál és sár is kell hozzá? Lehet, hogy nem mindig egyértelmű számunkra, mi történik és miért, és időről időre talán mind kissé úgy érezzük majd magunkat, mint az az idős nővér, aki azt kérdezte: „Uram, küldjenél olyan áldást, amely nincs álruhában?”

Gondolkodjatok el egy másik igazság bizonyítékán, amely viszont a szent papsággal kapcsolatos. Az idők delén megalapított egyház megszervezését megörökítve, Lukács első sora így szól: „minekutána pedig összehívta Jézus az ő tizenkét tanítványát, ada nekik erőt és hatalmat” – olyan ajándékokat, melyek nem kimagasló képesítések, sem pedig hagyomány vagy születési előjog alapján adnak. Nem egy hittudományi

conferred only by the laying on of hands by one who has had authorized hands laid on him in an unbroken sequence back to the source of all divine authority, the Lord Jesus Christ.

And in a church that understands the gift of mercy, wouldn't it be another marvelous evidence of that church's truthfulness to see these blessings and covenants go to our deceased kindred, those of our families who have gone before us? Should they be penalized because they did not have access to the gospel or because they were born at a time or in a place when divine ordinances and covenants were not available to them? The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints has sacred, dedicated houses of the Lord in which merciful, salvific work is being done vicariously every day and night for these deceased, as well as offering worship opportunities and ordinances for the living. To my knowledge, this particular evidence of God's truth, His universal love for the living and the dead, is not seen elsewhere in the world—except in one church that demonstrates truth in this particular regard: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints.

My first sight-giving, life-giving encounter with real evidence of truth did not come with anointing clay or in the pool of Siloam. No, the instrument of truth that brought my healing from the Lord came as pages in a book, yes, the Book of Mormon: Another Testament of Jesus Christ! The claims about this book have been attacked and dismissed by some unbelievers, the anger often matching the vitriol of those who told the healed man that he could not possibly have experienced what he knew he had experienced.

It has been hurled at me that the means by which this book came to be were impractical, unbelievable, embarrassing, even unholy. Now, that is harsh language from anyone who presumes to know the means by which the book came to be, inasmuch as the only description given about those means is that it was translated "by the gift and power of God." That's it. That's all. In any case, the impact of the Book of Mormon in my

kar vagy teológiai iskola ítéli oda őket. Kizárólag kézrátétel által ruházhatók bárkire, mégpedig egy olyan emberen keresztül, akit szintén felhatalmazott kezek ruháztak fel ezen ajándékokkal, töretlen folytatásban visszamenve egészen minden isteni felhatalmazás forrásáig, az Úr Jézus Krisztusig.

Továbbá egy olyan egyházban, mely megérti az irgalom ajándékát, nem lenne-e egy másik csodálatos bizonyíték az adott egyház igaz voltára, ha azt látnánk, hogy ezek az áldások és szövetségek az elhunyt őseink, azaz a családunk előttünk élt tagjai számára is elérhetőek? Vajon ők büntetésben részesüljenek, mert nem volt hozzáférésük az evangéliumhoz, vagy mert olyan időben vagy helyen születtek, amikor a szent szertartások és szövetségek nem voltak számukra elérhetőek? Az Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyházában megvannak az Úr szentséges, felszentelt házai, amelyekben irgalmas, szabadító, helyettesítő munka zajlik minden áldott nap ezen elhunytakért, és amelyek hódolati lehetőségeket és szertartásokat kínálnak az élőknek is. Tudomásom szerint, ami Isten igazságának – az élők és holtak iránti egyetemes szeretetének és irgalmasságának – ezt az egyedi bizonyítékát illeti, az sehol máshol nem lelhető fel a világban – kivéve abban az egyetlen egyházban, amely az említett téren gyakorolja is ezt az igazságot: Az Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyházában.

Az én első, látást és életet adó találkozóm az igazság valódi bizonyítékával, nem járt sárral való megkenéssel és nem volt köze a Siloám tavához. Nem; az igazság eszköze, mely gyógyulást hozott nekem az Úrtól, egy könyv oldalaiként érkezett – bizony, a Mormon könyve alakjában, mely egy másik tanúbizonyság Jézus Krisztusról. A könyvről szóló állításokat támadta és elutasította már pár hitetlen, akiknek a haragja gyakran azonos szinten volt azoknak a rosszmájúságával, akik azt mondták a meggyógyult embernek, miszerint lehetetlen, hogy átélte azt, amiről ő tudta, hogy átélte.

Már az én fejemhez is vágták azt, hogy e könyv keletkezésének a módjai kivitelezhetetlenek, hihetetlenek, kínosak, sőt még szentségtelenek is. Nos, ezek felettébb kemény szavak bárki olyan szájából, aki azt feltételezi, hogy ismeri a könyv keletkezésének a módjait, mivelhogy az egyetlen megnevezett leírása e módoknak az, hogy „Isten ajándéka és hatalma által” lett lefordítva. Ennyi. Mindössze ennyi. Akárhogy is, a

life is no less miraculous than was the application of spit and dirt placed on the blind man's eyes. It has been, for me, a rod of safety for my soul, a transcendent and penetrating light of revelation, an illumination of the path I must walk when mists of darkness come. And surely they have, and surely they will.

And given the view it has granted me of my Savior's universal love and redeeming grace, I share with you my witness, justified here as the newly blessed man's parents said their son should be heard because he was "of age." Well, so am I. He was old enough to be taken seriously, they implied. Well, so am I. I am two months away from my 85th birthday. I have been at the edge of death and back. I have walked with kings and prophets, with presidents and apostles. Best of all, I have at times been overwhelmed by the Holy Spirit of God. I trust that my witness should be given at least some consideration here.

Now, brothers and sisters, I came to my whole-souled conviction that The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints is a true restoration of the New Testament Church—and more—because I could not deny the evidence of that restoration. Since those first experiences, I suppose I have had a thousand—ten thousand?—otherevidences that what I have spoken of today is true. So I am delighted now to join my friend huddled on the streets of Jerusalem, where with my diminished voice I sing:

Amazing grace—how sweet the sound—
That saved a wretch like me!
I once was lost, but now am found,
Was blind, but now I see.
In the name of Jesus Christ, amen.

Mormon könyve életemre gyakorolt hatása pont olyan csodával határos, mint a vak férfi szemeire kent nyál és sár. A biztonság rúdja ez a lelkemnek, a kinyilatkoztatás mindent felülmúló és átható világossága, annak az ösvénynek a megvilágítása, amelyen járnom kell, amikor ott vannak a sötétség ködei. Azok pedig bizonyval ott voltak már és bizonyval lesznek is még.

Mivel megláttatta velem Szabadítóm egyetemes szeretetét és megváltó kegyelmét, tanúságomat teszem nektek, ugyanazon az alapon, amelyre az újonnan megáldott férfi szülei is hivatkoztak azért, hogy szólhasson a fiuk, mondván: „megvan hozzá a kora”. Nos, nekem is megvan. Arra utaltak, hogy elég idős ahhoz, hogy komolyan vegyék. Nos, én is az vagyok. Két hónap múlva töltöm a 85. születésnapomat. Jártam a halál küszöbén, és visszatértem. Megfordultam már királyok és próféták, elnökök és apostolok társaságában. De ami mindezt felülmúlja: időnként elárasztott már Isten Szent Lelke. Bízom benne, hogy most az én tanúságomat is legalább némiképp fontolóra veszitek itt.

Nos, fivérek és nővérek, azért jutottam lelkem mélyéből arra a meggyőződésre, hogy Az Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyháza az újszövetségi egyház igaz visszaállítása – és még annál is több –, mert nem tudtam letagadni e visszaállítás bizonyítékát. E kezdeti élmények óta már talán ezer – vagy tízezer? –továbbibizonyítékra is szert tettem arról, hogy amit ma elmondtam, igaz. Így hát örömmel csatlakozom a Jeruzsálem utcáin kuporgó barátomhoz, ahol rekedtes hangomon éneklek:

„Mily édes szó a kegyelem,
Mely megmentett engem!
Bár elvesztem, de Ő meglelt,
Vakként megnyílt szemem.”
Jézus Krisztus nevében, ámen.